

omnino ut tale desiderium vel ad tempus omni effectu careat. Ergo numquam desunt sancti in Ecclesia — *Prob. mai.* Dicitur (Luc. XII. 49. seq.): « Ignem veni mittere in terram, et quid volo nisi ut accendatur? Baptismo autem habeo baptizari, et quomodo coarctor usque dum perficiatur »; et (Jo. XV. 16.): « Ego elegi vos, et posui vos ut eatis, et fructum afferatis, et fructus vester maneat »; et (XVII. 19.): « Et ego pro iis sacrifico me ipsum, ut sint et ipsi sanctificati in veritate. Non pro iis autem rogo tantum », etc.; et (Ephes. V. 25.): « Christus dilexit Ecclesiam, et seipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret », etc.; et (Tit. II. 14.): « Dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, et mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum » — *Conf.* argumentum, quia ab Adam usque ad Noe, a Noe usque da Moysen, et toto tempore Legis Veteris, numquam defuerunt aliqui sancti, licet quandoque numero pauci essent. Ergo, cum post Christum maior sit gratiarum abundantia, adeo ut dicamus vivere sub *Lege gratiae*, numquam deesse possunt in Ecclesia.

2) Legitur (Is. LXII. 3. seqq.): « Et eris corona gloriae in manu Domini, et diadema regni in manu Dei tui. Non vocaberis ultra Derelicta: et terra tua non vocabitur amplius Desolata: sed vocaberis Voluntas mea in ea, et terra tua Inhabitata; quia complacuit Domino in te: et terra tua inhabitabitur. Habitabit enim iuvenis cum virgine, et habitabunt in te filii tui. Et gaudebit sponsus super sponsam, et gaudebit super te Deus tuus, etc.... Et vocabunt eos, Populus sanctus redempti a Domino. Tu autem vocaberis, Quaesita civitas et non Derelicta ». Et (Eph. V.): « Viri, diligite uxores vestras sicut et Christus dilexit Ecclesiam, et seipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans lavacro aquae in verbo vitae; ut exhiberet ipse sibi gloriosam Ecclesiam non habentem maculam, aut rugam, aut aliquid huiusmodi; sed ut sit sancta et immaculata. Ita et viri debent diligere uxores suas ut corpora sua ». Recolantur similia testimonia supra iam data — Unde: Ecclesia saepe dicitur in Scripturis — a) obiectum divinae complacentiae, et praecipuae dilectionis, et quidem in perpetuum, siquidem est civitas *non derelicta*: sed talis complacentiae et dilectionis obiectum non sunt nisi iusti (cf. *de Gratia*,

n. 1008. seqq.). Ergo — b) Ecclesia dicitur terra inhabitata a Deo; Domus Dei; Templum Dei; habitaculum Spiritus Sancti. Atqui Deus non dicitur inhabitare nisi per gratiam sanctificantem (cf. *de Gratia*, n. 1027. seqq.). Ergo — c) Ecclesia dicitur Sponsa Christi: eam ergo diligit Christus amore amicitiae, atque eodem amore ab ea diligitur. Sed hoc amore non diliguntur a Deo nisi iusti, nec nisi iusti eum ita diligunt. Ergo — d) Ecclesia dicitur Corpus Christi. Sed corpus Christi nequit esse mortuum, sed vivit ipsa vita Christi, vita autem Christi est vita gratiae. Ergo.

3) Idem confici potest ex plures citatis parabolis. Nam — a) crescit bonus fructus simul cum malo usque ad consummationem saeculi (Matth. XIII. 24) — b) in parabola sagenae, pisces boni et mali simul manent, nonnisi in fine mundi separandi (Matth. ibid. 47.) — c) in parabola magnae domus, vasa aurea et argentea in ea existunt aequae ac vasa lignea et fictilia (I. Tim. II. 20.). Sed per segetem, sagenam, magnam domum significatur Ecclesia; et per fructus bonos, pisces bonos, vasa pretiosa significantur iusti. Ergo.

687. II. *Ex Patribus.* S. Irenaeus (l. 23. c. 24. n. 1.): « Ubi enim Ecclesia, ibi et Spiritus Dei; et ubi Spiritus Dei, ibi Ecclesia et omnis gratia: Spiritus autem veritas » — S. Cyr. Hier. (Cat. 18. n. 23.): « Catholica enimvero vocatur [Ecclesia]... Tum etiam eo, quod omne hominum genus recto cultui subiiciat, principes et privatos, doctos et imperitos. Ac denique, quia generaliter quidem omne peccatorum genus quae per animam et corpus perpetrantur, curat et sanat: eadem vero omne possidet, quovis nomine significetur, virtutis genus, in factis et verbis, et spiritualibus cuiusvis speciei donis ». — S. Ambros. (Hex. l. 4. n. 22.): « Synagoga dicit in Canticis Canticorum: “ Annuntia mihi quem dilexit anima mea, ubi pascas, ubi maneas in meridiano, ne forte fiam circumamicta super greges sodalium tuorum,” hoc est, annuntia mihi, Christe, quem dilexit anima mea. Cur non potius quem diligit? Sed Synagoga dilexit, Ecclesia diligit, nec umquam circa Christum suum mutat affectum » — Quoad S. Augustinum, post tot loca allata (n. 619.) quibus affirmatur Ecclesiam ex bonis et malis membris constare, supervacaneum esse videtur alia ex eodem hic testimonia proferre. Subiiciam tantum quae

habet (serm. 214.): « Sanctam quoque Ecclesiam, matrem vestram, tamquam supernam Jerusalem sanctam civitatem Dei, honorate, diligite, praedicate. Ipsa est quae in hac fide, quam audistis, fructificat et crescit in universum mundum, Ecclesia Dei vivi, columna et firmamentum veritatis: quae malos in fine separandos, a quibus interim discedit disparilitate morum, tolerat in communione sacramentorum ». — S. Prosper (in Ps. 131.) expendens illud, « quoniam elegit Dominus Sion, paaelegit eam in habitacionem sibi »; ait: « Sion ipsa est Ecclesia, et ipsa est Jerusalem coelestis, ad cuius pacem currunt, qui etiam nunc peregrinantur. Ipsa est civitas Dei, quae ex meliore sui parte, semper cum auctore suo mansit: et partem, quae per Dei gratiam quotidie ab exilio revocatur, exspectat, ut simul tota sit sui habitatoris aedificatio ». — S. Cyrillus Alex. (in Michaeam v. 5-6.): « “Gloriosa dicta sunt de te, civitas Dei.” Inhabitat enim Christus Ecclesiam et tamquam propriam sibi civitatem fecit, etsi natura divinitatis universa compleat. Haec itaque civitas Dei quasi quaedam tellus, et regio sanctificatorum, et unitate in Deo per spiritum locupletatorum est ».

688. *Prob. tertia pars. I. Ex Scriptura.* Nam legitur (Jo. XIV. 12.): « Amen, amen, dico vobis: Qui credit in me, opera, quae ego facio, et ipse faciet, et maiora horum faciet, quia ego ad Patrem vado ». Et (Marc. XVI. 17-18.): « Signa autem eos, qui crediderint, haec sequentur: In nomine meo daemonia eiicient, linguis loquentur novis, serpentes tollent, et si mortiferum quid biberint, non eis nocebit, super aegros manus imponent et bene habebunt ». Et (I. Cor. XII.): « Divisiones operationum sunt, idem vero Deus, qui operatur omnia in omnibus. Unicuique autem datur manifestatio Spiritus ad utilitatem. Alii quidem per Spiritum datur sermo sapientiae; alii autem sermo scientiae secundum eundem Spiritum; alteri fides in eodem Spiritu; alii gratia sanitatum in uno Spiritu; alii operatio virtutum, alii prophetia, alii discretio spirituum, alii genera linguarum, alii interpretatio sermonum ».

Unde: 1) in citatis testimoniis continentur Christi pollicitationes de charismatibus, quae debent esse in Ecclesia. Atqui huius-

modi pollicitationes ad nullum definitum tempus coarctantur. Ergo semper debent esse in Ecclesia.

2) Eos Christus alloquitur, quibus promisit se affuturum usque ad consummationem saeculi, atque ea charismata in bonum societatis a se institutae, seu Ecclesiae, promittit. Ergo eadem charismata tamdiu durare debent, quamdiu durat Christi assistentia, et ipsa Ecclesia, nempe usque ad consummationem saeculi.

3) Imo, cum ex Apostolo (I. Cor. XIV. 22.) signa data sint infidelibus, non autem fidelibus, tamdiu perseveratura sunt extraordinaria haec Dei dona, quamdiu infideles fuerint ad Christum per Ecclesiam convertendi. Sed plenitudo gentium, ut idem loquitur Apostolus (Rom. XI. 25.), nonnisi sub mundi finem ingressura est in Ecclesiam; ergo usque ad mundi finem illa debent in Ecclesia perdurare.

val(4) Revera Christus successionem instituit Apostolorum, ut per eam obtinere pergeret illos fructus, quos per Apostolos consequebatur; ergo non potest activitas Ecclesiae ab illa Apostolorum substantialiter differre in activitate et foecunditate; ergo illa media habeat oportet, quibus Apostolorum praedicatio foecunditatem obtinuit. Sed inter haec eminebant prodigia; ergo neque haec ab Ecclesiae ministerio abesse possunt. Sicut igitur Apostoli suam missionem contestabantur signis, atque ita populus convertebant; ita Ecclesia eget prodigiis, ut infideles ad fidem adducat, et iuge divinitatis suaे existentiae testimonium habeat.

Quapropter quandiu remanent gentes convertendae aut revocandae ad Christum, tamdiu permanet et obiectum missionis et necessitas foecunditatis in Ecclesia. Clarissima autem et veterum prophetarum et ipsius Christi vaticinia praenuntiant gentes omnes fore ad Christum convertendas. Ita Isaias (LIV. 1. seq.) alloquitur Ecclesiam: « Lauda, sterilis, quae non paris; decanta laudem et hinni, quae non pariebas, quoniam multi filii desertae, magis quam eius quae habet virum, dicit Dominus. Dilata locum tentorii tui, et pelles tabernaculorum tuorum extende, ne parcas: longos fac funiculos tuos, et clavos tuos consolida. Ad dexteram enim et ad laevam penetrabis, sed semen tuum gentes haeredabit ». Haec vero de Ecclesia Christi ex gentibus colligenda expavit Apostolus (Gal. IV. 17.). Plura huiusmodi vaticinia exstant in

Ps.; et Christus ipse (Matth. VIII. 11.) affirmat quod « multi ab oriente et occidente venient, et recumbent cum Abraham, Isaac et Jacob in regno coelorum »; imo suum Evangelium praedicandum in universo mundo praedicit.

Videt 689. II. *Ex Patribus.* Nam — 1) non modo referunt plura miracula suo tempore in Ecclesia patrata, verum etiam ex iis probant Ecclesiam catholicam esse veram Christi Ecclesiam. Ita, ex. gr., S. Irenaeus (adv. haeres. l. 1. c. 56.) scribit: « Non possunt [haeretici] caecis donare visum, neque surdis auditum, neque omnes daemones effugare, praeter eos qui ab ipsis immittuntur, si tamen et hoc faciunt; neque debiles aut paraliticos, aut claudos restaurare; tantum absunt ab eo ut mortuum excitent, quemadmodum Dominus excitavit, et Apostoli per orationem, et saepissime in fraternitate propter aliquid necessarium, Ecclesia in quoquo loco universa per ieunium, et supplicationem multam postulante, reversus est spiritus mortuo, et donatus est homo orationibus Sanctorum, ut credant esse resurrectionem a mortuis ». Similia habent Tertullianus (in Apol. adv. Gentes, c. 23.; ad Scapulam, c. 2.); S. Athanasius (l. de Incarnat. Verbi); Origenes (l. 1. cont. Celsum); Theodoreus et Eusebius (passim in Hist. Eccles.); S. Hieronymus (Ep. 17. Ad Marcellam); S. Chrysost. (hom. 4. in Matth.); S. Augustinus (de Civ. Dei, c. 8.), etc.

2) Quod si aliqui, uti S. Augustinus (de Rer. Rel. c. 25. n. 47.), S. Gregorius (hom. 29. in Evang.), videtur miracula et alia signa coarctare ad Ecclesiae exordia; id non *absolute*, sed *relative* intelligunt, quatenus nempe non tam frequentia nunc sunt quam antea erant. Quod patet — a) ex diserta eorum doctrina. Sane S. Augustinus (l. c. de Vera Relig.) scripserat quidem: « Cum Ecclesia catholica per totum orbem diffusa atque fundata sit nec miracula illa in nostra tempora durare permissa sunt, ne animus semper visibilia quaereret, et eorum consuetudine frigeresceret genus humanum, quorum novitate flagravit ». (At lib. 1. Retract. c. 13. n. 7.) ait: « Sed non sic accipendum est quod dixi, ut nunc in Christi nomine fieri miracula nulla credantur. Nam ego ipse, quando istum ipsum librum scripsi, ad Mediolanensem corpora Martyrum in eadem civitate caecum illuminatum fuisse iam noveram, et alia nonnulla, qualia tam muta etiam

istis temporibus fiunt, ut nec omnia cognoscere, nec ea, quae cognoscimus, enumerare possimus » — Pariter S. Gregorius M. ea, quae scripserat (in hom. 29. in Evang.), exponit (l. 27. in Job, c. 18. n. 36., edit. Maur.) dicens: « Tunc quippe sancta Ecclesia miraculorum adiutoriis indiguit, cum contribulatio persecutionis pressit. Nam postquam superbiam infidelitatis edomuit, non iam virtutum signa, sed sola merita operum requirit; quamvis et illa per multos, cum opportunitas exigit, ostendat »: Et (n. 27.): « Quid est ergo mirum », inquit, « si propagata fide, *crebro* miracula non fiunt? » Certe uterque Pater plura miracula sua aetate patrata refert. — b) Constat etiam ex rei veluti natura. Etenim charismata illa sunt media in ordine ad conversionem gentium, et ad testificationem divinitatis Ecclesiae; ergo ea aetate debuerunt esse frequentiora, qua plura exigebantur ad utrumque finem. At nunc fides christiana manifestior facta iam est per triumphum fere ubique de idolatria relatum; per Ecclesiae Christi mirabilem propagationem et conservationem; per tot prodigia quae in sinu ipsius iampridem sunt gesta. Mirum igitur esse non debet si prodigia, nostris temporibus p[re]ae aevo Apostolorum minus frequentia sunt (1).

(1) Facile hinc intelligitur, qua ratione dixerit S. Augustinus (de Unit. Eccl. c. 19.), quaestionem de veritate Ecclesiae se nolle inde definire, quod « per totum orbem in locis sanctis, quae frequentat nostra communio, tanta mirabilia vel exauditionum vel sanitatum fiant ». Non repudiat *absolute* probationem ex miraculis; sed *disputans* contra Donatistas, qui sua iactabant miracula, longam censuit *hanc* viam adeoque faciliorum ex catholicitate adhibere maluit demonstrationem. Unde scribit S. Doctor: « Nemo ergo vobis fabulas vendat: et Pontius fecit miraculum, et Donatus oravit et respondit ei Deus de coelo: aut falluntur aut fallunt ». Adductis autem sacris testimoniis de catholicitate Ecclesiae, subdit (c. 5.): « Aperta veritas clamet; luceat, in obturatas aures irrumpat, dissimulantum oculos ferriat ». Clarissime demonstratione ex catholicitate Ecclesiae absoluta, merito *contra Donatistas* concludit: « quaecumque talia in Catholicis fiunt, ideo sunt approbanda, quia in Catholicis fiunt; non ideo manifestatur Ecclesia, quia haec in ea fiunt ».

Tamquam